

Κίνητρα Συμμετοχής Μαθητών Λυκείων στο Σχολικό Πρωτάθλημα Φυσικής Αγωγής στην Ελλάδα
Κωνσταντίνος Γκόλτσος, Δημήτριος Σούλας, Δροσιά Τζήκα, Μάριος Γούδας, & Γιάννης Θεοδωράκης
ΤΕΦΑΑ, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Περίληψη

Το μάθημα της φυσικής αγωγής στο λύκειο επιτελεί ένα σημαντικό ρόλο αφού καλλιεργεί ταυτόχρονα και το σώμα αλλά και το πνεύμα των μαθητών. Τα σχολικά πρωταθλήματα φυσικής αγωγής είναι μέρος του μαθήματος της φυσικής αγωγής. Σκοπός της παρούσας έρευνας ήταν να εξετάσει τα κίνητρα που ωθούν τους μαθητές και τις μαθήτριες λυκείων να συμμετάσχουν στα σχολικά πρωταθλήματα στην Ελλάδα. Στη μελέτη συμμετείχαν 2535 μαθητές λυκείου 15-18 ετών (1182 αγόρια και 1353 κορίτσια). Για την αξιολόγηση των κινήτρων χρησιμοποιήθηκε ερωτηματολόγιο (Γκόλτσος, Κ. & Κουθούρης, Χ., 2005). Διαπιστώθηκε ότι τα σημαντικότερα κίνητρα για τους μαθητές ήταν ο «αυτοέλεγχος/ανάπτυξη δεξιοτήτων» και η «φυσική χαλάρωση/απόδραση». Από την πολυμεταβλητή ανάλυση διακύμανσης για το «φύλλο», τον «σύλλογο», την «τάξη», και την «περιοχή» φάνηκε ότι τα αγόρια έχουν περισσότερα κίνητρα «έκστασης/αυτοπροβολής» και «επίτευξης/κοινωνικής αναγνώρισης» από ότι τα κορίτσια. Η συμμετοχή των μαθητών σε αθλητικούς συλλόγους είναι σημαντικό κίνητρο για αυτούς ώστε να συμμετάσχουν στο σχολικό πρωτάθλημα. Οι μαθητές των μικρότερων τάξεων επιζητούν περισσότερο κίνητρα «επίτευξης και κοινωνικής αναγνώρισης» σε αντίθεση με τους μαθητές της Γ' τάξης οι οποίοι επιζητούν κίνητρα «αυτοελέγχου και ανάπτυξης δεξιοτήτων». Τέλος οι μαθητές που διαμένουν σε υπεραστικές περιοχές επιζητούν περισσότερο την φυσική χαλάρωση και την απόδραση από την καθημερινότητα αλλά και τον αυτοέλεγχο και την ανάπτυξη δεξιοτήτων σε σχέση με τους μαθητές των άλλων περιοχών. Προτείνεται ο επανασχεδιασμός των σχολικών πρωταθλημάτων με στόχο τον ψυχαγωγικότερο χαρακτήρα τους αλλά και την μαζικότερη συμμετοχή των μαθητών.

Λέξεις κλειδιά: *κίνητρα, αθλητική συμμετοχή, έφηβοι, σχολικά πρωταθλήματα, σχολική φυσική αγωγή*

Participation Motives for High School Students on Physical Education School Championship in Greece

Konstantinos Goltzos, & Dimitrios Soulas, Drosia Tzika, Marios Goudas
& Yiannis Theodorakis

Department of Physical Education and Sports Sciences, University of Thessaly, Trikala, Hellas

Abstract

The course of physical education in high school carries out an important role since it simultaneously cultivates the body and the spirit of students as well. The school championships of physical education are part of the course of physical education. The aim of the present study was to examine the motives that encourage the high school students to participate in school championships in Greece. The participants were 2535 high school students aged 15-18 (1182 male and 1353 female). In order to evaluate the motives a questionnaire was used, (Goltzos & Kouthouris, 2005). It was realised that the most important motives for the students were the "self-control/skill development" and the "relaxation/escape". Results of the MANOVA for gender, sport club, class and residence revealed that boys have more motives of "excitement/self projection" and "achievement/social recognition" than the girls. The participation of students in sport clubs is an important motive for them so that they participate in the school championship. The students of smaller classes seek more motives of "achievement and social recognition" contrary to the students the C class who seek motives of "self-control and skills development". Finally the students that reside in urban regions look

more for relaxation and escape from the everyday routine and also the self-control and the skills development process in relation to the students of other regions. The re-designing of school championships, has been proposed aiming at a more recreative character and also at a higher participation of students.

Key words: *motives, sport participation, adolescents, school championship, school physical education*

Εισαγωγή

Η φυσική δραστηριότητα, η διαίτα, η συμμετοχή σε παθητικές δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου, το κάπνισμα και η κατανάλωση αλκοόλ είναι στις μέρες μας βασικά στοιχεία του τρόπου ζωής των νέων. Οι Έλληνες όλων των ηλικιών ξοδεύουν καθημερινά ένα μεγάλο μέρος του ελεύθερου χρόνου τους παθητικά, με χαμηλό ενδιαφέρον στο ενεργό παιχνίδι και αυξημένο ενδιαφέρον στην καθιστική αναψυχή (Avgerinos, 2008). Οι Έλληνες χαρακτηρίζονται ως τα πλέον παχύσαρκα άτομα μεταξύ των άλλων ευρωπαϊών και προηγούνται στις ανθυγιεινές συμπεριφορές όπως το κάπνισμα και η κατανάλωση αλκοόλ.

Το μάθημα της φυσικής αγωγής στο σχολείο προάγει την σωματική & ψυχική υγεία των μαθητών καθώς εκφράζει αφ' ενός την σωματική δραστηριοποίηση του μαθητή και αφ' ετέρου την «μύησή» του στην υιοθέτηση υγιεινών και ηθικών στάσεων και συμπεριφορών (Quennerstedt, 2008). Η δραστηριοποίηση του μαθητή στο μάθημα της φυσικής αγωγής εκφράζεται κατά ένα μεγάλο μέρος και μέσα από τα σχολικά πρωταθλήματα. Τα σχολικά πρωταθλήματα είναι το εργαστηριακό μέρος του μαθήματος της φυσικής αγωγής στην εκπαίδευση. Προάγουν την ευκαιρία για πρόσθετη δραστηριοποίηση, αυτοέλεγχο και για υλοποίηση δραστηριοτήτων μη εφικτών στην κανονική περίοδο της τάξης και θα πρέπει να είναι προσανατολισμένα στις ανάγκες των μαθητών προσφέροντάς τους μια ποικιλία δραστηριοτήτων (Tenoschok, Lyons, Oliveto, & Sands., 2002). Τα σχολικά πρωταθλήματα αναπτύσσουν με αυτό τον τρόπο μια στενή σχέση με την σχολική φυσική αγωγή και είναι μια σχολική δραστηριότητα με διπλό χαρακτήρα, τον χαρακτήρα της αναψυχής αφενός και αφετέρου τον χαρακτήρα του ανταγωνισμού.

Τα σχολικά πρωταθλήματα μαθητών λυκείων στην Ελλάδα διεξάγονται σύμφωνα με την Γ4/1770, 30/11/1993 απόφαση του Τμήματος Αθλητικών Δραστηριοτήτων, της Διεύθυνσης Φυσικής Αγωγής, του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας & Θρησκευμάτων, περί διεξαγωγής των αθλητικών δραστηριοτήτων στα σχολεία της Πρωτοβάθμιας και της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Τα αθλήματα στα οποία μπορούν να πάρουν μέρος οι μαθητές και οι μαθήτριες των Λυκείων είναι: Δρόμος σε ανώμαλο έδαφος, στίβος, κολύμβηση, καλαθοσφαίριση, πετοσφαίριση, χειροσφαίριση, ποδόσφαιρο, ενόργανη γυμναστική, αντισφαίριση και επιτραπέζια αντισφαίριση. Τα σχολικά πρωταθλήματα διεξάγονται σε τέσσερις φάσεις ως εξής: Α' φάση, (εσωτερικά πρωταθλήματα σχολείων με στόχο την συγκρότηση αντιπροσωπευτικών ομάδων του σχολείου), Β' φάση (αγώνες νομού με στόχο την συγκρότηση αντιπροσωπευτικών ομάδων του νομού), Γ' φάση (αγώνες σε ομίλους μεταξύ νομών-περιφέρειας με στόχο την συγκρότηση αντιπροσωπευτικών ομάδων της περιφέρειας) και Δ' φάση (πανελλήνιοι αγώνες με στόχο την ανάδειξη των πρωταθλητριών ομάδων των αθλημάτων σε πανελλήνιο επίπεδο και την εκπροσώπηση της Ελλάδας σε Παγκόσμια Σχολικά Πρωταθλήματα. Οι μαθητές-τριες οι οποίοι ταυτόχρονα είναι και αθλητές-τριες καθοδηγούνται-προπονοούνται και αγωνίζονται υπό τις οδηγίες των καθηγητών φυσικής αγωγής-συνοδών τους εντός του σχολικού τους ωραρίου, καθώς η συμμετοχή των μαθητών και των καθηγητών φυσικής αγωγής-γυμναστών αποτελεί μέρος των σχολικών τους καθηκόντων. Οι μαθητές και οι μαθήτριες των πρωταθλητριών ομάδων των αθλημάτων σε πανελλήνιο επίπεδο, παίρνουν μόρια εισαγωγής στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση. Αυτός είναι ένας σημαντικός λόγος πολλές φορές του σκληρού ανταγωνισμού των ομάδων στην τελική Δ' φάση των σχολικών πρωταθλημάτων και όχι μόνο σε αυτή, ξεφεύγοντας από τον βασικό στόχο που είναι η «συμμετοχή» και το «ευ αγωνίζεσθαι». Οι σχολικοί αγώνες-σχολικά πρωταθλήματα έχουν καθιερωθεί στην συνείδηση όλων των εμπλεκόμενων με την σχολική κοινότητα, αφού διεξάγονται δεκαετίες τώρα και αναμένονται με ιδιαίτερη προσμονή και προσδοκία από τους μαθητές και τους γυμναστές αλλά και γενικότερα από την σχολική κοινότητα κάθε χρόνο. Τα σχολικά πρωταθλήματα με την έναρξή τους κάθε χρόνο δίνουν ένα σημαντικό κίνητρο στους μαθητές ώστε να ασχοληθούν με τον αθλητισμό, εκπληρώνοντας ως ένα βαθμό το βασικό ρόλο και στόχο των σχολικών πρωταθλημάτων που είναι η συμμετοχή. Παράλληλα το σχολείο αλλά και οι μαθητές με την συμμετοχή τους στα σχολικά πρωταθλήματα έχουν την ευκαιρία να δείξουν μέρος του έργου τους που συντελείται στο μάθημα της φυσικής αγωγής. Ακόμη το scho-

λείο διαμέσου της συμμετοχής των μαθητών στα σχολικά πρωταθλήματα έχει την ευκαιρία να «περάσει» μηνύματα εκτός των άλλων συμμετοχής, αγωνιστικότητας, ευγενούς άμιλλας και κοινωνικοποίησης των μαθητών-αθλητών.

Η συμμετοχή των μαθητών στους σχολικούς αγώνες εξαρτάται κυρίως από την επιλογή τους από τον καθηγητή φυσικής αγωγής του σχολείου, η οποία βασίζεται πρωτίστως στην υψηλή απόδοση των μαθητών στο συγκεκριμένο αγώνισμα (μαθητής ταλέντο ή μαθητής που ταυτόχρονα είναι και αθλητής στο συγκεκριμένο αγώνισμα σε αθλητικό σύλλογο), αλλά και από την ίδια την θέληση του μαθητή να συμμετάσχει.

Αρχικά στις πρώτες φάσεις των πρωταθλημάτων (Α' & Β' φάση) υπερέχει ο χαρακτήρας της ψυχαγωγίας-αναψυχής, καθώς οι περισσότεροι μαθητές συμμετέχουν για λόγους ευχαρίστησης-ψυχαγωγίας (χαλάρωση, συμμετοχή, ταξίδια, συνέντευξη-νέες γνωριμίες με συμμαθητές-συναθλητές). Στη συνέχεια όσο προχωράνε οι φάσεις των αγώνων (Γ' & Δ' φάση) και μειώνεται δραστικά ο αριθμός των συμμετεχόντων σε αυτά εξαιτίας του συστήματος πρόκρισης, υπερέχει ο χαρακτήρας του ανταγωνισμού, δηλαδή οι μαθητές συμμετέχουν περισσότερο για λόγους επίτευξης-νίκης (για να τύχουν τα προνόμια της πολιτείας ή να τύχουν ευρύτερης κοινωνικής αποδοχής και αναγνώρισης).

Στην διαδικασία συμμετοχής των μαθητών στα σχολικά πρωταθλήματα εμπλέκονται διάφορες έννοιες όπως οι ανασταλτικοί παράγοντες συμμετοχής (λόγοι που δυσκολεύουν κάποιο μαθητή να συμμετέχει σε μια δραστηριότητα), τα κίνητρα (λόγοι που παρακινούν κάποιο μαθητή να συμμετέχει σε μια δραστηριότητα υπερνικώντας πιθανά εμπόδιά του), η ικανοποίηση που νοιώθει ή όχι ο μαθητής από την συμμετοχή του στους σχολικούς αγώνες και τέλος η πιθανή ή μη δέσμευση του μαθητή μελλοντικά σε ένα «υγιεινό» ή όχι τρόπο ζωής, υιοθετώντας υγιεινές και ηθικές στάσεις και συμπεριφορές και αποφεύγοντας ταυτόχρονα ανθυγιεινές στάσεις και συμπεριφορές. Τέλος έννοιες οι οποίες παίζουν επίσης σημαντικό ρόλο στην λήψη απόφασης των μαθητών για συμμετοχή ή όχι σε σχολικούς αγώνες είναι η διαπραγμάτευση, η εμπλοκή και η αφοσίωση.

Κίνητρα συμμετοχής

Οι μαθητές στην διαδικασία συμμετοχής τους στα σχολικά πρωταθλήματα παρακινούνται από διάφορα κίνητρα όπως η επίτευξη προσωπικών τους στόχων, για να χαλαρώσουν, για να κάνουν παρέες και για να δημιουργήσουν νέες φιλίες. Η παρακίνησή τους αυτή είτε είναι εσωτερική, όταν κάποιος κάνει κάτι για χάρη του, για προσωπική του ευχαρίστηση και ικανοποίηση είτε είναι εξωτερική, όταν κάποιος κάνει κάτι για χάρη των άλλων (Deci, 1975; Deci & Ryan, 1985). Ωστόσο υπάρχει και η μη παρακίνηση, όταν δηλαδή τα άτομα είναι μη παρακινούμενα αφού υπάρχει η έλλειψη της σχετικής παρακίνησης. Αυτά τα άτομα δεν έχουν ούτε πρόταση ούτε προσδοκίες για την συμμετοχή τους σε μια δραστηριότητα και τότε πιθανόν σταματούν αυτήν την δραστηριότητα. Πάντως η εσωτερική παρακίνηση συνδέεται στενά με την πρόθεση των ατόμων να συνεχίσουν μελλοντικά την αθλητική δραστηριότητα (Papacharisis, Simou, & Goudas, 2003).

Βασικά κίνητρα επίσης των έφηβων για να συμμετέχουν σε δραστηριότητες αναψυχής (χορός) είναι για να διασκεδάσουν αλλά και για να είναι μέλη σε μια ομάδα. Τα κορίτσια περισσότερο σε σχέση με τα αγόρια συμμετέχουν για να βελτιώσουν τις ικανότητές τους ενώ τα αγόρια περισσότερο σε σχέση με τα κορίτσια συμμετέχουν για να δημιουργήσουν νέες φιλίες. Γενικότερα οι έφηβοι βλέπουν την συμμετοχή τους σε δραστηριότητες αναψυχής (χορός) ως ένα μέσο βελτίωσης της φυσικής τους κατάστασης (Δούλιας, Κοομίδου, Παυλογιάννης, & Πατσιουράς 2004).

Οι Alexandris & Carroll, (1997) στην έρευνά τους σχετικά με τις αιτίες που οδηγούν τα άτομα στην αθλητική συμμετοχή, σε ένα δείγμα ελληνικού πληθυσμού διαπίστωσαν ότι οι συμμετέχοντες σε αθλητικές δραστηριότητες θέλουν να ξεφύγουν με την συμμετοχή τους στα σπορ από το άγχος της καθημερινής ζωής. Επίσης οι νέοι έδειξαν ενδιαφέρον στην εκμάθηση νέων δεξιοτήτων με την συμμετοχή τους στα σπορ και την διεύρυνση των γνώσεών τους γύρω από αυτά. Αξιοσημείωτο είναι ότι οι άνδρες σε σχέση με τις γυναίκες είχαν υψηλότερα κίνητρα για κοινωνική αναγνώριση σε σχέση με τις γυναίκες.

Σύμφωνα με ερευνητές η παρακίνηση συνδέεται με μια γκάμα θετικών επακόλουθων συμπεριφορών όπως αυξανόμενα επίπεδα συμμετοχής, θετικά συναισθήματα, συνέχιση και αύξηση της αθλητικής συμμετοχής (Iso-Ahola, 1989; 1999; Pelletier et al., 1995). Επίσης άλλα εξωτερικά κίνητρα συμμετοχής είναι η υγεία και η σωματική διάπλαση, η ελκυστικότητα, η γενικότερη εμφάνιση και ο έλεγχος του σωματικού βάρους.

Σε ότι αφορά τις διαστάσεις των κινήτρων για συμμετοχή σε αθλητισμό και αναψυχή σε έφηβους μαθητές λυκείου στην έρευνα των Sit και Lindner (2006) προέκυψαν 7 παράγοντες κινήτρων όπως η

κατάσταση του ατόμου, η ομάδα/φίλοι, η έκσταση/πρόκληση, οι δεξιότητες, η εκτόνωση-χαλάρωση, οι φυσικές ικανότητες και οι περιστασιακοί παράγοντες. Προέκυψαν επίσης στατιστικά σημαντικές διαφορές στα κίνητρα μεταξύ του φύλλου και των επιπέδων συμμετοχής και σε επίπεδο σχολικών πρωταθλημάτων και σε επίπεδο αθλητισμού αναψυχής. Επίσης σε έρευνα που έγινε στην Αγγλία (Ashford, et al., 1993) προέκυψαν οι εξής παράγοντες κινήτρων: επίτευξη, ευεξία, κοινωνικοψυχική ευχαρίστηση, επίδοση και δεξιότητες. Τα τρία σημαντικότερα κίνητρα των ατόμων ήταν η διατήρηση του επιπέδου της υγείας τους, η βελτίωση των φυσικών ικανοτήτων τους και η φυσική χαλάρωση. Οι άνδρες ήταν περισσότερο παρακινημένοι να συμμετάσχουν για απόκτηση δεξιοτήτων και προσωπική επίτευξη σε σχέση με τις γυναίκες.

Σημαντικό ρόλο στην παρακίνηση κατέχει η «πρόταση ισορροπίας» (balance proposition) η οποία πιθανόν είναι το σημαντικότερο όλων όσων πρότειναν οι Jackson Crawford, και Godbey, (1993) καθώς αναπτύσσει την ιδέα της αλληλεπίδρασης των εμποδίων με την δύναμη της παρακίνησης για αναψυχή.

Σύμφωνα με έρευνα (Rikard & Banville, 2006), μεταξύ των κινήτρων των μαθητών για αθλητική συμμετοχή είναι η ποικιλία αθλημάτων και δραστηριοτήτων φυσικής κατάστασης, η αύξηση των προκλήσεων στο μάθημα της φυσικής αγωγής και η αύξηση στην παρακίνηση των μαθητών για συμμετοχή σε δραστηριότητες εκτός σχολείου.

Σκοπός της παρούσας έρευνας ήταν να εξετάσει τα κίνητρα που ωθούν τους μαθητές και τις μαθήτριες λυκείων να συμμετάσχουν στα σχολικά πρωταθλήματα στην Ελλάδα.

Αναμένεται από την έρευνα να υπάρξουν στατιστικά σημαντικές διαφορές στα κίνητρα μεταξύ των δυο φύλλων των μαθητών, μεταξύ μαθητών που συμμετέχουν και μαθητών που δεν συμμετέχουν παράλληλα με την συμμετοχή τους στο σχολικό πρωτάθλημα και σε αθλητικούς συλλόγους, μεταξύ μαθητών των τριών τάξεων του λυκείου και μεταξύ μαθητών που κατοικούν σε ημιαστικές, αστικές και σε πολύ μεγάλες αστικές περιοχές. Τα αγόρια και οι μαθητές που είναι παράλληλα και αθλητές συλλόγων θα έχουν περισσότερα κίνητρα συμμετοχής στο σχολικό πρωτάθλημα από ότι τα κορίτσια και οι μαθητές που δεν είναι αθλητές συλλόγων αντίστοιχα. Επίσης οι μαθητές των μεγαλύτερων τάξεων και οι μαθητές των μεγάλων αστικών περιοχών θα έχουν λιγότερα κίνητρα συμμετοχής στο σχολικό πρωτάθλημα από ότι οι μαθητές των μικρότερων τάξεων και οι μαθητές των υπόλοιπων περιοχών αντίστοιχα.

Μέθοδος και διαδικασία

Συμμετέχοντες

Στην έρευνα συμμετείχαν συνολικά 2535 μαθητές και μαθήτριες των Α', Β' & Γ' τάξεων από 16 λύκεια σε 8 νομούς της Ελλάδας με την μέθοδο της τυχαίας δειγματοληψίας, (1182 αγόρια και 1353 κορίτσια, ηλικίας 15-18 ετών) ημιαστικών, αστικών και μεγάλων αστικών (υπεραστικών) περιοχών κατά το σχολικό έτος 2008-9. Τα αθλήματα που πήραν μέρος οι μαθητές και οι μαθήτριες στα σχολικά πρωταθλήματα ήταν εκείνα που προβλέπονται από την σχετική προκήρυξη του ΥΠΔΒΜΘ, ατομικά και ομαδικά. Από τους 2.535 συμμετέχοντες 1.182 ήταν αγόρια, ποσοστό 46,6% και 1.353 ήταν κορίτσια, ποσοστό 53,4% εκ των οποίων το 38% ήταν ενεργά μέλη αθλητικών συλλόγων ενώ το 62% όχι. Σε ότι αφορά τις τάξεις φοίτησης το 34,4% των μαθητών ήταν στην Α' τάξη, το 36,6% ήταν στην Β' τάξη και το 29% ήταν στην Γ' τάξη. Σε σχέση με την περιοχή διαμονής το 32,3% διέμενε σε αστική περιοχή, το 21% διέμενε σε ημιαστική περιοχή και το 46,7% διέμενε σε μεγάλη αστική περιοχή (Πίνακας 1).

Διαδικασία

Μοιράσθηκαν από τον ερευνητή συνολικά 2.600 ερωτηματολόγια κατά τις διάφορες φάσεις διεξαγωγής των σχολικών πρωταθλημάτων αναλογικά, (Α', Β', Γ' & Δ' φάση) όπως αυτά εξελισσόταν κατά το σχολικό έτος που διεξαγόταν η έρευνα (2008-2009), στα σχολεία όπου φοιτούσαν οι μαθητές στο μάθημα της Φυσικής Αγωγής αλλά και στα γήπεδα όπου διεξαγόταν τα σχολικά πρωταθλήματα πριν τον αγώνα, τόσο σε μαθητές που συμμετείχαν όσο και σε μαθητές που δεν συμμετείχαν στα σχολικά πρωταθλήματα. Τα ερωτηματολόγια ήταν ανώνυμα και ο χρόνος συμπλήρωσής τους διαρκούσε περίπου 10 λεπτά. Συλλέχθηκαν τελικά 2.535 έγκυρα απαντημένα ερωτηματολόγια, ποσοστό ανταπόκρισης ερωτηθέντων 97,5%. Αφού έγινε ο έλεγχος εγκυρότητας και αξιοπιστίας του ερωτηματολογίου του τελικού δείγματος εξετάσθηκαν και μελετήθηκαν στην παρούσα έρευνα συνολικά 26 θέματα.

Όργανο μέτρησης

Χρησιμοποιήθηκαν 29 ερωτήσεις από τις 30 συνολικά (απορρίφθηκε 1 ερώτηση επειδή δεν ταίριαζε στο αντικείμενο της έρευνας), του ερωτηματολογίου κινήτρων των Γκόλτσου & Κουθούρη, 2005. Παράγοντες παρακίνησης στην δραστηριότητα αθλητισμού αναψυχής, ποδόσφαιρο σε γήπεδα μικρών διαστάσεων, (5X5), 1ο Πανελλήνιο Συνέδριο Αναψυχής-Ελεύθερου Χρόνου & Αθλητικού Τουρισμού, Τρίκαλα, (το οποίο μετρά προτιμήσεις ατόμων σε εμπειρίες αναψυχής σε ελληνικό πληθυσμό), οι οποίες τροποποιήθηκαν για τις ανάγκες της έρευνας, και προστέθηκαν άλλες 2 ερωτήσεις (1^η συμμετέχω στα σχολικά πρωταθλήματα για να εισαχθώ ευκολότερα στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και 2^η συμμετέχω στα σχολικά πρωταθλήματα για να διακριθώ και να γίνω ευρύτερα γνωστός), αφού προηγήθηκαν συνεντεύξεις με την σχολική κοινότητα, μαθητές, καθηγητές και στελέχη (προϊστάμενοι, σχολικοί σύμβουλοι) φυσικής αγωγής στην εκπαίδευση). Λόγω του διπλού χαρακτήρα των σχολικών πρωταθλημάτων (αναψυχής και αθλητισμού) το ερωτηματολόγιο περιελάμβανε ερωτήσεις και από την αναψυχή και από τον σχολικό αθλητισμό. Η κλίμακα απάντησης ήταν η 7βάθμια κλίμακα Likert (1=διαφωνώ απόλυτα, 7=συμφωνώ απόλυτα). Αφού συλλέχθηκαν όλα τα ερωτηματολόγια της έρευνας (2.535) έγινε έλεγχος εγκυρότητας και αξιοπιστίας του ερωτηματολογίου όπου τελικά παρέμειναν και εξετάστηκαν συνολικά 26 θέματα (απορρίφθηκαν 5 θέματα λόγω χαμηλής φόρτισης). Η αρχική ερώτηση του ερωτηματολογίου ήταν: «για ποιους λόγους συμμετέχεις στο σχολικό πρωτάθλημα» όπου ο μαθητής καλούνταν να απαντήσει στις 26 ερωτήσεις το πόσο συμφωνεί ή διαφωνεί με την καθεμιά από αυτές. Επίσης υπήρξαν ερωτηματολόγια καταγραφής των ανασταλτικών παραγόντων συμμετοχής των μαθητών, της ικανοποίησης που νοιώθουν από την συμμετοχή στα σχολικά πρωταθλήματα οι μαθητές, της δέσμευσης σε δια βίου υγιεινές στάσεις και συμπεριφορές αλλά και ερωτήσεις σχετικές με το φύλο των μαθητών, την πόλη διαμονής τους, την τάξη φοίτησής τους και αν ήταν ή όχι μέλη αθλητικού συλλόγου.

Σχεδιασμός έρευνας

Χρησιμοποιήθηκε το στατιστικό πακέτο SPSS. Η κατηγοριοποίηση του τόπου διαμονής έγινε ως εξής: α) ημιαστική περιοχή, πόλεις από 5000 έως 20.000 κατοίκους, β) αστική περιοχή, πόλεις από 20.000 έως 200.000 κατοίκους και γ) μεγάλη αστική περιοχή, πόλεις από 200.000 κατοίκους και πάνω. Εξαρτημένη μεταβλητή ήταν τα κίνητρα και ανεξάρτητες μεταβλητές το φύλλο, ο σύλλογος, η τάξη φοίτησης και η περιοχή διαμονής των μαθητών. Σε ότι αφορά τις αναλύσεις της έρευνας προηγήθηκε έλεγχος εγκυρότητας και αξιοπιστίας του ερωτηματολογίου και ακολούθησε περιγραφική ανάλυση και αναλύσεις συσχετίσεων των παραγόντων των εξαρτημένων μεταβλητών.

Για την εξέταση των παραγόντων των εξαρτημένων μεταβλητών μεταξύ των επιπέδων του φύλλου των μαθητών, της τάξης φοίτησής τους, της περιοχής διαμονής, της συμμετοχής ή όχι σε αθλητικό σύλλογο χρησιμοποιήθηκε πολυμεταβλητή ανάλυση διακόμανσης μιας κατεύθυνσης (One-way Manova).

Αποτελέσματα

Διαστάσεις των κινήτρων

Μετά την παραγοντική ανάλυση των κινήτρων προέκυψαν 5 παράγοντες με ιδιοτιμή πάνω από 1 που εξηγούσαν το 66,6% της συνολικής διακόμανσης. Ακολούθησε περιστροφή αξόνων ορθογώνια και πλάγια. Επειδή οι παράγοντες συσχετιζόταν μεταξύ τους αναφέρονται αποτελέσματα από πλάγια περιστροφή. Όλα τα θέματα των παραγόντων είχαν φόρτιση >.43. Οι παράγοντες διαμορφώθηκαν ως εξής: 1) «φυσική χαλάρωση/απόδραση» 7 θέματα, 2) «έκσταση/αυτοπροβολή» 4 θέματα, 3) «επίτευξη/κοινωνική αναγνώριση» 6 θέματα, 4) «συνέυρεση/κοινωνικοποίηση» 5 θέματα και 6) «αυτοέλεγχος/ανάπτυξη δεξιοτήτων» 4 θέματα (Πίνακας 2).

Οι συντελεστές α του Cronbach για ολόκληρη την κλίμακα και τους παράγοντες ήταν ικανοποιητικοί καθώς κυμάνθηκαν από 0.75 έως 0.91. Επιπλέον η εσωτερική συνοχή για όλη την κλίμακα ήταν 0.92 (πίν. 3). Από τους μέσους όρους των παραγόντων των κινήτρων παρατηρείται ότι ο παράγοντας που βιώνεται με την μεγαλύτερη ένταση είναι ο «αυτοέλεγχος/ανάπτυξη δεξιοτήτων» ($M=5.21$, $SD=1.61$), ακολουθώντας η «φυσική χαλάρωση/απόδραση» ($M=4.92$, $SD=1.43$), στη συνέχεια η «συνέυρεση/κοινωνικοποίηση» ($M=4.60$, $SD=1.42$), κατόπιν η «επίτευξη/κοινωνική αναγνώριση» ($M=4.51$, $SD=1.45$) και τέλος η «έκσταση/αυτοπροβολή» ($M=3.82$, $SD=1.39$). Συνολικά τα κίνητρα είχαν $M=4.65$, $SD=1.06$ (Πίνακας 3).

Πίνακας 2. Παραγοντική ανάλυση των κινήτρων συμμετοχής στο σχολικό πρωτάθλημα

	Φυσική Χαλάρωση/ Απόδραση	Έκσταση/ Αυτοπροβολή	Επίτευξη/ Κοινωνική Αναγνώριση	Συνεύρεση/ Κοινωνικοποίηση	Αυτοέλεγχος/ Ανάπτυξη Δεξιοτήτων
Για να μην είμαι στο καθημερινό σχολικό περιβάλλον	.43				
Για να αισθανθώ καλά μετά από την άσκηση	.55				
Για να χαλαρώσω	.76				
Για να ξεκουραστώ	.83				
Για να απαλλαγώ από τις καθημερινές εντάσεις	.87				
Για να ελαττώσω τις καθημερινές εντάσεις	.88				
Για να ξεφύγω από τις καθημερινές υποχρεώσεις	.79				
Γιατί αισθάνομαι έκσταση		.70			
Για να αισθανθώ την γρήγορη ροή των γεγονότων		.76			
Για να διηγούμαι ιστορίες από τους αγώνες στους φίλους		.72			
Για να ξέρουν οι φίλοι μου που πήγα		.67			
Για να δείξω στον εαυτό μου τι αξίζω			-.62		
Για να αισθανθώ περήφανος			-.63		
Για να βελτιώσω την αυτοπεποίθησή μου			-.55		
Για να κάνω καλή εντύπωση στους άλλους/αντίθετο φύλο			-.73		
Για να δείξω στους άλλους ότι μπορώ να τα καταφέρω			-.88		
Για να δείξω στους άλλους τι αξίζω			-.86		
Για να είμαι μαζί με τους φίλους μου/συμμαθητές μου				-.74	
Για να κάνω πράγματα με τους φίλους μου/συμμαθητές μου				-.80	
Για να συνομιλώ με καινούριους ανθρώπους				-.83	
Για να γνωρίζω καινούριους ανθρώπους				-.80	
Για να παρατηρώ άλλους ανθρώπους				-.58	
Για να βελτιωθώ					.69
Για να αναπτύξω τις δεξιότητες και τις ικανότητές μου					.76
Για να ελέγξω τις ικανότητές μου					.75
Για να μάθω τα όριά μου	9.4	2.7	2.1	1.6	.74
Ιδιοτιμές					1.4
Συνολική % εξήγηση των φορτίσεων	36.1%	10.5%	8.2%	6.2%	5.6%

Πολυμεταβλητή ανάλυση διακύμανσης μιας κατεύθυνσης έγινε στους παράγοντες των κινήτρων για να διαπιστωθούν πιθανές διαφορές μεταξύ των δυο φύλλων, μεταξύ της συμμετοχής ή όχι των μαθητών σε αθλητικό σύλλογο, μεταξύ των τριών τάξεων και μεταξύ του τόπου διαμονής των μαθητών.

Πίνακας 3. Κλίμακες παραγόντων κινήτρων συμμετοχής στο σχολικό πρωτάθλημα

Παράγοντες	M	SD	Cronbach's a	Θέματα
Φυσική Χαλάρωση /Απόδραση	4.92	1.43	.88	7
Έκσταση/ Αυτοπροβολή	3.82	1.39	.75	4
Επίτευξη/Κοινωνική Αναγ- νώριση	4.51	1.45	.86	6
Συνεύρεση/ Κοινωνικοποίηση	4.60	1.42	.84	5
Αυτοέλεγχος/Ανάπτυξη Δε- ξιότητων	5.21	1.61	.91	4
Συνολικά κίνητρα	4.65	1.06	.92	26

Πίνακας 4. Μέσοι όροι των παραγόντων των κινήτρων σε σχέση με το «φύλλο» & με το «σύλλογο»

Κίνητρα	Φύλλο	M	SD	Σύλλογος	M	SD
Φυσ. χαλάρωση /Απόδραση	Αγόρ.	4.90	1.49	Αθλούμενοι	5.12	1.47
	Κορ.	4.94	1.38	Μη αθλούμ.	4.81	1.39
Έκσταση/ Αυτοπροβολή	Αγόρ.	3.86	1.44	Αθλούμενοι	3.99	1.42
	Κορ.	3.69	1.33	Μη αθλούμ.	3.71	1.36
Επίτευξη/Κοιν. Αναγνώριση	Αγόρ.	4.64	1.52	Αθλούμενοι	4.71	1.49
	Κορ.	4.40	1.37	Μη αθλούμ.	4.39	1.40
Συνεύρεση/ Κοινωνικοποι- ηση	Αγόρ.	4.58	1.48	Αθλούμενοι	4.71	1.46
	Κορ.	4.61	1.36	Μη αθλούμ.	4.54	1.39
Αυτοέλεγ- χος/Αν. Δεξιότητων	Αγόρ.	5.14	1.67	Αθλούμενοι	5.39	1.71
	Κορ.	5.27	1.55	Μη αθλούμ.	5.10	1.54

Στην ανεξάρτητη μεταβλητή «φύλλο», δηλαδή μεταξύ αγοριών και κοριτσιών στους παράγοντες των κινήτρων με βάση το Wilk's λ υπήρξαν στατιστικά σημαντικές διαφορές, $\lambda=.97$, $F(5,2527)=11.78$, $p<.001$. Από τις αναλύσεις διακύμανσης προέκυψαν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ αγοριών και κοριτσιών μόνο στους παράγοντες «έκσταση/ αυτοπροβολή», $F(1,2531)=24.04$, $p<.001$, $\eta^2=.009$ και «επίτευξη/κοινωνική αναγνώριση» $F(1,2531)=16.90$, $p<.001$, $\eta^2=.007$. Τα αγόρια είχαν περισσότερα κίνητρα «έκστασης/ αυτοπροβολής» και «επίτευξης/κοινωνικής αναγνώρισης» από ότι τα κορίτσια αντίστοιχα (οι μέσοι όροι φαίνονται στον Πίνακα 4).

Στην ανεξάρτητη μεταβλητή «σύλλογος», δηλαδή μεταξύ μαθητών που ήταν εν ενεργεία μέλη αθλητικών συλλόγων και μαθητών που δεν ήταν εν ενεργεία μέλη αθλητικών συλλόγων στους παράγοντες των κινήτρων με βάση το Wilk's λ υπήρξαν στατιστικά σημαντικές διαφορές, $\lambda=.98$, $F(5,2491)=10.01$, $p<.001$. Από τις αναλύσεις διακύμανσης προέκυψαν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ μαθητών που ήταν εν ενεργεία μέλη αθλητικών συλλόγων και μαθητών που δεν ήταν εν ενεργεία μέλη αθλητικών συλλόγων σε όλους τους παράγοντες «φυσική χαλάρωση/απόδραση», $F(1,2495)=28.8$, $p<.001$, $\eta^2=.011$, «έκσταση/αυτοπροβολή», $F(1,2495)=23.6$, $p<.001$, $\eta^2=.009$, «επίτευξη/κοινωνική αναγνώριση» $F(1,2495)=30.6$, $p<.001$, $\eta^2=.012$, «συνεύρεση/κοινωνικοποίηση», $F(1,2495)=8.8$, $p<.05$, $\eta^2=.004$ και «αυτοέλεγχος/ανάπτυξη δεξιότητων», $F(1,2495)=18.8$, $p<.001$, $\eta^2=.007$. Οι μαθητές που ήταν εν ενεργεία μέλη αθλητικών συλλόγων είχαν περισσότερα κίνητρα «φυσικής χαλάρωσης/απόδρασης», «έκστασης/αυτοπροβολής», «επίτευξης/κοινωνικής αναγνώρισης», «συνεύρεσης/κοινωνικοποίησης» και «αυτοελέγχου/ανάπτυξης δεξιότητων» από ότι οι μαθητές που δεν ήταν εν ενεργεία μέλη αθλητικών συλλόγων αντίστοιχα (οι μέσοι όροι φαίνονται στον Πίνακα 4).

Στην ανεξάρτητη μεταβλητή «τάξη» δηλαδή μεταξύ μαθητών Α' Β' & Γ' τάξης στους παράγοντες των κινήτρων με βάση το Wilk's λ υπήρξαν στατιστικά σημαντικές διαφορές, $\lambda=.99$, $F(10,5052)=2.83$, $p<.05$. Από τις αναλύσεις διακύμανσης προέκυψαν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ μαθητών των τριών τάξεων μόνο στους παράγοντες «επίτευξη/κοινωνική αναγνώριση», $F(1,2510)=26.2$, $p<.001$,

$\eta^2=.010$ και «αυτοέλεγχος/ανάπτυξη δεξιοτήτων» $F(2,2530)=6.39, p<.05, \eta^2=.005$. Οι μαθητές της Α' τάξης είχαν περισσότερα κίνητρα από όλους τους υπόλοιπους και οι μαθητές της Β' τάξης περισσότερα κίνητρα από τους μαθητές της Γ' τάξης στην «επίτευξη/κοινωνική αναγνώριση» και οι μαθητές της Α' τάξης είχαν περισσότερα κίνητρα από τους μαθητές της Β' τάξης ενώ οι μαθητές της Γ' τάξης περισσότερα κίνητρα από τους μαθητές της Β' & Α' τάξης στον «αυτοέλεγχος/ανάπτυξη δεξιοτήτων» (οι μέσοι όροι φαίνονται στον Πίνακα 5).

Πίνακας 5. Μέσοι όροι των παραγόντων των κινήτρων σε σχέση με την «τάξη» & με την «περιοχή»

Κίνητρα	Τάξη	M	SD	Περιοχή	M	SD
Φυσ. χαλάρωση /Απόδραση	A	4.91	1.41	Αστική	4.86	1.43
	B	4.88	1.47	Ημιαστική	4.83	1.43
	Γ	4.98	1.40	Μεγάλη αστική	5.00	1.43
Έκσταση/ Αυτοπροβολή	A	3.82	1.31	Αστική	3.78	1.42
	B	3.82	1.46	Ημιαστική	3.83	1.37
	Γ	3.81	1.39	Μεγάλη αστική	3.84	1.37
Επίτευξη/Κοιν. Αναγνώριση	A	4.65	1.41	Αστική	4.46	1.48
	B	4.45	1.47	Ημιαστική	4.51	1.44
	Γ	4.43	1.45	Μεγάλη αστική	4.55	1.43
Συνέυρεση/ Κοινωνικοποίηση	A	4.63	1.39	Αστική	4.53	1.42
	B	4.56	1.46	Ημιαστική	4.66	1.44
	Γ	4.61	1.39	Μεγάλη αστική	4.52	1.40
Αυτοέλεγχος/Αν. Δεξιότητων	A	5.24	1.58	Αστική	5.06	1.61
	B	5.10	1.65	Ημιαστική	5.19	1.64
	Γ	5.31	1.58	Μεγάλη αστική	5.32	1.58

Στην ανεξάρτητη μεταβλητή «περιοχή» δηλαδή μεταξύ μαθητών αστικής, ημιαστικής και μεγάλης αστικής περιοχής στους παράγοντες των κινήτρων με βάση το Wilk's λ υπήρξαν στατιστικά σημαντικές διαφορές, $\lambda=.99, F(10.5052)=2.25, p<.05$. Από τις αναλύσεις διακύμανσης προέκυψαν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ μαθητών αστικής, ημιαστικής και μεγάλης αστικής περιοχής μόνο στους παράγοντες «φυσική χαλάρωση/απόδραση», $F(2,2530)=3.85, p<.05, \eta^2=.003$ και «αυτοέλεγχος/ανάπτυξη δεξιοτήτων» $F(2,2530)=6.73, p<.05, \eta^2=.005$. Οι μαθητές της αστικής περιοχής είχαν περισσότερα κίνητρα από τους μαθητές της ημιαστικής περιοχής και οι μαθητές της μεγάλης αστικής περιοχής είχαν περισσότερα κίνητρα από τους μαθητές της αστικής και της ημιαστικής περιοχής στην «φυσική χαλάρωση/απόδραση» και οι μαθητές της αστικής περιοχής είχαν λιγότερα κίνητρα από τους μαθητές ημιαστικής και μεγάλης αστικής περιοχής και οι μαθητές της μεγάλης αστικής περιοχής είχαν περισσότερα κίνητρα από τους μαθητές της αστικής και ημιαστικής περιοχής στον «αυτοέλεγχος/ανάπτυξη δεξιοτήτων» (οι μέσοι όροι φαίνονται στον Πίνακα 5).

Συζήτηση

Στην παρούσα έρευνα δεν είναι εύκολο να γίνουν συγκρίσεις στις διαστάσεις των κινήτρων κυρίως λόγω της φύσης της δραστηριότητας των σχολικών πρωταθλημάτων η οποία είναι δραστηριότητα αναψυχής και συναγωνισμού ταυτόχρονα. Παρ' όλα αυτά η παραγοντική ανάλυση ανέδειξε 5 παράγοντες κινήτρων, την «φυσική χαλάρωση/απόδραση», την «έκσταση/αυτοπροβολή», την «επίτευξη/κοινωνική αναγνώριση», την «συνέυρεση/κοινωνικοποίηση» και τον «αυτοέλεγχος/ανάπτυξη δεξιοτήτων», οι οποίοι μεταξύ άλλων παραγόντων παρατηρήθηκαν και σε άλλες έρευνες όπως Γκόλτσος, και Κουθούρης (2005), (επίτευξη, κοινωνική αναγνώριση, ανάπτυξη δεξιοτήτων, αυτοαξιολόγηση, έκσταση, αυτοπροβολή, παρέα, κοινωνικοποίηση, απόλαυση φύσης, φυσική δραστηριοποίηση, χαλάρωση, δραπέτευση), Δούλιας και συν. (2005), (βελτίωση δεξιοτήτων, επιτυχία/αύξηση κύρους, φιλία, συμμετοχή σε ομάδα, φυσική κατάσταση, συμμετοχή στο χορό, διασκέδαση), Sit και Lindner (2006), (ατομικά, ομάδα/φίλοι, έκσταση/πρόκληση, δεξιότητες, εκτόνωση/χαλάρωση, φυσικές ικανότητες

και περιστασιακοί παράγοντες), Ashford et al., (1993), (επίτευξη, ευεξία, κοινωνικοψυχική ευχαρίστηση, επίδοση και δεξιότητες).

Στους παράγοντες των κινήτρων βλέπουμε ότι το πιο υψηλό σκορ είχε ο παράγοντας «αυτοέλεγχος/ανάπτυξη δεξιοτήτων» ο οποίος έχει να κάνει με τον αυτοέλεγχο των μαθητών, την γνώση των ορίων τους, την βελτίωση και την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους, ακολουθώντας ο παράγοντας «φυσική χαλάρωση/απόδραση» δηλαδή θέματα που σχετίζονται άμεσα με την χαλάρωση και την ξεκούραση (σωματική και ψυχική) των μαθητών αλλά και την απόδρασή τους από την καθημερινή ρουτίνα, συμφωνώντας με άλλες έρευνες οι οποίες προτείνουν ότι οι συμμετέχοντες θέλουν να ξεφύγουν με την συμμετοχή τους στα σπορ από τα άγχος της καθημερινής ζωής (Alexandris & Carroll, 1997; Γκόλτσος & Κουθούρης, 2005) και ότι οι νέοι δείχνουν ενδιαφέρον στην εκμάθηση νέων δεξιοτήτων με την συμμετοχή τους στα σπορ και την διεύρυνση των γνώσεών τους γύρω από αυτά. Το τρίτο κατά σειρά σκορ είχε ο παράγοντας «συνεύρεση/κοινωνικοποίηση» των μαθητών με φίλους τους ή με νέες παρέες, θέματα τα οποία είχαν ιδιαίτερη σημασία για τους έφηβους σε αυτή την ηλικία. Στη συνέχεια σε ότι αφορά την προτίμηση των κινήτρων από τους μαθητές βρίσκεται ο παράγοντας «επίτευξη/κοινωνική αναγνώριση» και τέλος ο παράγοντας «έκσταση/αυτοπροβολή», θέματα τα οποία απασχολούν λιγότερο ή ελάχιστα τους μαθητές.

Σε σχέση με το φύλλο τα αγόρια είχαν περισσότερα κίνητρα «έκστασης/αυτοπροβολής» και «επίτευξης/κοινωνικής αναγνώρισης» από ότι τα κορίτσια αντίστοιχα, συμφωνώντας με άλλη έρευνα (Wigfield & Braskamp, 1985), η οποία βρήκε ότι οι άνδρες σε σχέση με τις γυναίκες είχαν υψηλότερα κίνητρα για κοινωνική αναγνώριση ενώ αντίθετα οι γυναίκες είχαν υψηλότερο σκορ στην «πνευματική κατάσταση» και στον «συναγωνισμό-επιτυχία» και όχι μόνον στην υγεία και την σωματική διάπλαση όπως πιστευόταν, γεγονός που πιθανόν εξηγείται από το ότι τα αγόρια από την φύση τους επιζητούν την συμμετοχή τους σε δραστηριότητες που τους ανεβάζουν την αδρεναλίνη, επιζητούν την αυτοπροβολή, την αυτοεπιβεβαίωση και την αναγνώριση από τους άλλους σε σχέση με τα κορίτσια. Σε άλλη έρευνα (Δούλιας & συν., 2005) βρέθηκαν διαφορές μόνο στην «βελτίωση δεξιοτήτων» και στην «δημιουργία φιλίας» όπου τα αγόρια είχαν υψηλότερο σκορ σε σχέση με τα κορίτσια. Στους υπόλοιπους παράγοντες της παρούσας έρευνας που δεν διαπιστώθηκαν διαφορές μεταξύ αγοριών και κοριτσιών φαίνεται ότι και τα αγόρια και τα κορίτσια επιζητούν εξίσου την φυσική χαλάρωση, την απόδραση από την καθημερινότητα, την βελτίωση των ικανοτήτων τους, τον αυτοέλεγχο και την παρέα με τους συμμαθητές τους ή με άλλους ανθρώπους.

Η μεταβλητή «σύλλογος» δηλαδή αν παράλληλα οι μαθητές αθλούνται ή όχι σε κάποιο αθλητικό σύλλογο φαίνεται να παίζει καθοριστικό ρόλο στην αθλητική συμμετοχή των μαθητών αφού οι συμμετέχοντες μαθητές σε αθλητικούς συλλόγους είχαν περισσότερα κίνητρα σε όλους τους παράγοντες των κινήτρων σε σχέση με τους μη συμμετέχοντες μαθητές σε αθλητικούς συλλόγους. Η συμμετοχή των μαθητών σε αθλητικούς συλλόγους πιθανόν είναι ένα επιπλέον κίνητρο ώστε να συμμετάσχουν και στο σχολικό πρωτάθλημα, λόγω και της ικανότητας υψηλής απόδοσης στο συγκεκριμένο άθλημα από την εξωσχολική τους συμμετοχή σε αθλητικό σύλλογο (σημαντικός λόγος επιλογής τους από τους καθηγητές φυσικής αγωγής).

Σε σχέση με την τάξη φοίτησης των μαθητών στην «επίτευξη/κοινωνική αναγνώριση» περισσότερα κίνητρα είχαν οι μαθητές της Α' τάξης, ακολουθώντας της Β' και κατόπιν της Γ' τάξης, πιθανόν λόγω της ηλικίας οι μαθητές των μικρότερων τάξεων επιζητούν περισσότερο την κοινωνική αναγνώριση και την επίτευξη στόχων συγκριτικά με τους μαθητές των μεγαλύτερων τάξεων, ενώ στον «αυτοέλεγχου/ανάπτυξη δεξιοτήτων» περισσότερα κίνητρα είχαν οι μαθητές της Γ' τάξης, ίσως λόγω έλλειψης οργανωμένης φυσικής δραστηριότητας εξαιτίας των σχολικών τους υποχρεώσεων.

Σε σχέση με την «περιοχή διαμονής» των μαθητών σημαντικό θεωρείται το γεγονός ότι οι μαθητές των υπεραστικών περιοχών έχουν περισσότερα κίνητρα «φυσικής χαλάρωσης/απόδρασης» και «αυτοελέγχου/ανάπτυξης δεξιοτήτων» ακριβώς λόγω του έντονου ρυθμού ζωής στις πυκνοκατοικημένες αυτές περιοχές αφενός και αφετέρου λόγω της έλλειψης δεξιοτήτων των μαθητών αυτών των περιοχών εξαιτίας της έλλειψης ενασχόλησης με αθλητικές δραστηριότητες ή έλλειψης αθλητικών εγκαταστάσεων συγκριτικά με τους μαθητές που διαμένουν στις υπόλοιπες περιοχές.

Συμπερασματικά σημαντικότερος παράγοντας των κινήτρων συμμετοχής των μαθητών σε σχολικά πρωταθλήματα είναι ο «αυτοέλεγχος/ανάπτυξη δεξιοτήτων» ακολουθώντας η «φυσική χαλάρωση/απόδραση» των μαθητών λόγω των πολλών σχολικών τους υποχρεώσεων. Τα αγόρια έχουν περισσότερα κίνητρα «έκστασης/αυτοπροβολής» και «επίτευξης/κοινωνικής αναγνώρισης» από ότι τα κορίτσια, κυρίως λόγω του ότι τα αγόρια επιζητούν δραστηριότητες με υψηλά επίπεδα αδρεναλίνης αλλά και μεγαλύτερη κοινωνική αναγνώριση. Η συμμετοχή των μαθητών σε αθλητικούς συλλόγους είναι

καθοριστικό κίνητρο για αυτούς ώστε να συμμετάσχουν στο σχολικό πρωτάθλημα. Οι μαθητές των μικρότερων τάξεων επιζητούν περισσότερο κίνητρα «επίτευξης και κοινωνικής αναγνώρισης» ενώ οι μαθητές της Γ' τάξης κίνητρα «αυτοελέγχου και ανάπτυξης δεξιοτήτων». Τέλος οι μαθητές που διαμένουν σε υπεραστικές περιοχές επιζητούν περισσότερο την φυσική χαλάρωση και την απόδραση από την καθημερινότητα αλλά και τον αυτοέλεγχο και την ανάπτυξη δεξιοτήτων σε σχέση με τους μαθητές των άλλων περιοχών.

Προτάσεις για την βελτίωση των σχολικών πρωταθλημάτων. Για να αυξηθεί η συμμετοχή των μαθητών στα σχολικά πρωταθλήματα θα πρέπει αυτά να επανασχεδιαστούν από την αρχή ώστε να συμμετάσχει το σύνολο των μαθητών. Επίσης θα πρέπει να γίνει πιο ψυχαγωγικός ο χαρακτήρας τους ώστε οι μαθητές να έχουν ευκαιρίες χαλάρωσης και απόδρασης από την καθημερινότητα. Ακόμη θα πρέπει να ληφθεί μέριμνα από την πολιτεία και από την τοπική αυτοδιοίκηση ώστε να αυξηθεί παράλληλα η συμμετοχή σε σπορ των εφήβων μαθητών και εκτός σχολικού ωραρίου ώστε να καλυφθούν οι ανάγκες τους σε άθληση και ψυχαγωγία.

Σημασία για τη Φυσική Αγωγή

Η κατανόηση των κινήτρων, που έχουν οι μαθητές για την συμμετοχή τους στο σχολικό πρωτάθλημα εκ μέρους όλης της σχολικής κοινότητας, θα βοηθήσει πρωτίστως στην αύξηση της συμμετοχής των μαθητών στα σχολικά πρωταθλήματα που είναι και ο κύριος στόχος αυτών, με απώτερο στόχο την αναβάθμιση του μαθήματος της φυσικής αγωγής.

Σημασία για την Ποιότητα Ζωής

Όσο περισσότερα κίνητρα έχουν οι μαθητές για τα σχολικά πρωταθλήματα τόσο αυξάνεται και η συμμετοχή τους σε αυτά, με ταυτόχρονη αύξηση της αθλητικής τους δραστηριοποίησης η οποία έχει ως συνέπεια την βελτίωση της υγείας τους, επομένως και της ποιότητας ζωής τους.

Βιβλιογραφία

- Alexandris, K. & Carroll, B. (1997a). An Analysis of Leisure Constraints Based on Different Recreational Sport Participation levels Results from a Study in Greece. *Leisure Sciences*, 19, 1-15.
- Ashford, B., Biddle, S. & Goudas, M. (1993). Participation in community sport centers: Motives and predictors of enjoyment. *Journal of Sport Sciences*, 11, 249-256.
- Avgerinos, A. (2008). Lifestyle and physical activity of young people in Greece: The role of the school and the community in the promotion of active living. *European Psychomotricity Journal*, (1)1, 73-77.
- Deci, E. L. (1975). Intrinsic motivation. *New York: Plenum*.
- Deci, E. & Ryan, M. (1985). Intrinsic motivation and self-determination in human behavior. *New York: Plenum*.
- Γκόλτσος, Κ. & Κουθούρης, Χ. (2005). Παράγοντες παρακίνησης στην δραστηριότητα αθλητισμού αναψυχής, ποδόσφαιρο σε γήπεδα μικρών διαστάσεων, (5Χ5), 1ο Πανελλήνιο Συνέδριο Αναψυχής-Ελεύθερου Χρόνου & Αθλητικού Τουρισμού, Τρίκαλα.
- Δούλιας, Ε., Κοσμίδου, Ε., Παυλογιάννης, Ο., & Πατσιαούρας, Α. (2004). Διερεύνηση των Κινήτρων Συμμετοχής Εφήβων σε Ομάδες Παραδοσιακών χορών. *Αναζητήσεις στη Φυσική Αγωγή & τον Αθλητισμό*, 3(2), 107 - 112.
- Iso-Ahola, E. (1989). Motivation for Leisure. In *Understanding Leisure and Recreation: Shaping the Past, Charting the Future*, E. L. Jackson and T. L. Burton, eds., 247-280.
- Iso-Ahola, E. (1999). Motivational foundations of leisure. In E. L. Jackson & T. I. Burton (Eds.), *Leisure Studies: Prospects for the Twenty-First Century*, (35-51). State College, PA: Venture Publishing.
- Jackson, E., Crawford, D., & Godbey, G. (1993). Negotiation of leisure constraints. *Leisure Sciences*, 15, 1-12.
- Papacharisis, V., Simou, K., & Goudas, M. (2003). The relationships between motivation and intention towards exercise. *Journal of Human Movement Studies*, 45, 377-386.
- Pelletier, L., Fortier, M., Vallerand, R., Tuson, K., Briere, N., & Blais, M. (1995). Toward a new measure of intrinsic motivation, ex-

- trinsic motivation, and amotivation in sports: The sport motivation scale (SMS). *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 17, 35-53.
- Quennerstedt, M. (2008). Exploring the relation between physical activity and health, a salutogenic approach to physical education. *Sport, Education and Society*, 13(3), 267-283.
- Rikard, L. & Banville, D. (2006). High school student attitudes about physical education. *Sport, Education and Society*, 11(4), 385-400.
- Sit, C. & Lindner, K. (2006). Situational state balances and participation motivation in youth sport: A reversal theory perspective. *British Journal of Educational Psychology*, 76, 369-384.
- Tenoschok, M., Lyons, C., Oliveto, S., & Sands, K. (2002). Middle school physical education. How good is your intramural program? *Teaching Elementary Physical Education*, 30-31.
- Wigfield, A. & Braskamp, L.A., (1985). Age and personal investment in work. In: Kleiber, D., Editor, 1985. *Advances in motivation and achievement*, 4, JAI Press, Greenwich, CT, 297-331.

